

Историјски архив Београда

**ИЗВЕШТАЈ О РАДУ И ПОСЛОВАЊУ
ИСТОРИЈСКОГ АРХИВА БЕОГРАДА
ЗА 2025. ГОДИНУ**

ГОДИШЊИ ИЗВЕШТАЈ О РАДУ И ПОСЛОВАЊУ ИСТОРИЈСКОГ АРХИВА БЕОГРАДА ЗА 2025. ГОДИНУ

1. ЛИЧНА КАРТА УСТАНОВЕ:

- **Назив, седиште:**
ИСТОРИЈСКИ АРХИВ БЕОГРАДА
11070 Нови Београд
Палмира Тољатија 1
- **Одговорно лице:**
мр Драган Гачић, директор
- **Шифра делатности:**
9101
- **матични број:**
07033290
- **ПИБ:**
101203476
- **Број рачуна:**
840-500668-72 (сопствена средства)
840-500664-84 (буџетска средства)
- **Управни одбор (председник):**
проф. др Александар Животић, редовни професор Филозофског факултета Универзитета у Београду
- **Чланови УО:**
проф. др Марко Атлагић
проф. др Урош Шуваковић
мр Марко Пејовић
Мирјана Миленковић
- **Надзорни одбор (в.д. председника):**
Милош Тишма, дипл. економиста
- **Чланови НО:**
мр Александар Маринковић
Немања Чолић

2. ПОДАЦИ О ЗАПОСЛЕНИМА – стање на дан 31. 12. 2025.

VII-2 степен стручне спреме	1
VII-1 степен стручне спреме	28
VI степен стручне спреме	1
IV степен стручне спреме	12
I и II степен стручне спреме	2

- **52** број запослених по систематизацији
- **44** укупан број тренутно запослених
број запослених који се финансирају из буџета Града:
радни однос на неодређено време **43**
радни однос на одређено време **1**
- **1** број запослених ангажованих на привременим и повременим пословима који се финансирају из сопствених прихода установе
- **1** број запослених на пројекту Установе културе који је одобрен од стране Оснивача, путем уговора о привремено-повременим пословима, чије се ангажовање финансира из буџетских прихода

3. ПОДАЦИ О ОБЈЕКТУ:

Подаци о простору који установа користи:

- **укупна квадратура:**
5.654,53 m² бруто површине

Укупна површина **5.348**m²
Депо **2.400** m²
Читаоница **120** m²
Радионице **480** m²
Галерија **240** m²
Канцеларије и остало **2.108** m²

- **основ коришћења** (уговор или решење):
Додела наменског објекта од стране Скупштине Града Београда за смештај архивске грађе
- **стање простора и опреме:**

Смештајни простор за архивску грађу – депои, попуњени су до максимума — 99,8% капацитета.

Објекат Архива је и даље незаштићен од спољног физичког угрожавања и утицаја због непостојања заштитне ограде око целог објекта.

Постојање трафостанице у самом објекту Архива, испод депоа, представља и даље сталну опасност. У току су радње за добијање сагласности за њено измештање.

Опрема је задовољавајућа, одржавање је редовно са тенденцијом сталног обнављања.
- **начин грејања:**
даљинско

4. УЛАГАЊА:

б) Подаци о средствима које је установа уложила у набавку опреме и одржавање објекта и опреме у 2025. години

б.1) Средства одобрена установи за набавке из буџета Града Београда по Закључцима градоначелника:

број уговора	врста набавке	износ без пдв-а
02-129 од 20.02.2025.године	Набавка канцеларијског материјала	666.666,67
УКУПНО СА ПДВ-ом		800.000,00

Уговор за горе наведену јавну набавку закључен је 20.02.2025. године са Предузећем Office Trend d.o.o. из Београда након добијеног Закључка Градоначелника број 404-904/25-Г од 06.02.2025.године.

број уговора	врста набавке	износ без пдв-а
02-129 од 29.04.2025.године	Набавка папирне галантерије за одржавање хигијене	291.666,67
УКУПНО СА ПДВ-ом		350.000,00

Уговор за горе наведену јавну набавку закључен је 29.04.2025. године са Предузећем Врекро d.o.o. из Београда након добијеног Закључка Градоначелника број 4014-2518/25-Г од 16.04.2025.године.

број уговора	врста набавке	износ без пдв-а
02-427/9 од 11.08.2025.године	Набавка (електронске опреме) плотера за потребе ИАБ-а.	1.715.150,00
УКУПНО СА ПДВ-ом		2.058.180,00

Уговор за горе наведену јавну набавку закључен је 11.08.2025. године са Предузећем Оса – Рачунарски инжењеринг из Београда и потом добијеног Закључка Градоначелника број 6-6216/25Г од 01.12.2025.године.

6.2) Средства одобрена установи за набавке из буџета Града Београда по препоруци Секретаријата за културу Управе Града Београда без тражења и добијања Закључка градоначелника:

број уговора	врста набавке	износ на годишњем нивоу без пдв-а
02-340/8 од 06.06.2025.године	Набавка административне рачунарске опреме	499.150,00
УКУПНО СА ПДВ-ом		598.980,00

Уговор за горе наведену јавну набавку закључен је 06.06.2025. године са предузећем "PANGEA SYSTEMS" d.o.o. Београд.

број уговора	врста набавке	износ на годишњем нивоу без пдв-а
02-641/9 од 13.11.2025.године	Набавка архивских полица са уградњом у атомском склоништу за потребе ИАБ-а	665.000,00
УКУПНО СА ПДВ-ом		798.000,00

Уговор за горе наведену јавну набавку закључен је 13.11.2025. године са предузећем DG Oziris d.o.o. Београд.

број уговора	врста набавке	износ на годишњем нивоу без пдв-а
02-144/7 од 03.03.2025.године	Услуга организовања расвете, озвучења и сценографије за потребе уметничког програма	833.333,33
УКУПНО СА ПДВ-ом		1.000.000,00

Уговор за горе наведену јавну набавку закључен је 03.03.2025.са фирмом АМВОН из Параћина.

број уговора	врста набавке	износ на годишњем нивоу без пдв-а
02-170/7 од 10.03.2025.године	Услуга организовања кетеринга за потребе уметничког програма	999.965,00
УКУПНО СА ПДВ-ом		999.965,00

Уговор за горе наведену јавну набавку закључен је 10.03.2025. године, са фирмом DEUSPORT из Горњег Милановаца.

број уговора	врста набавке	износ без пдв-а
02-207/7 01.04.2025.	Услуга организовања транспорта и смештаја за потребе уметничког програма	998.300,00
УКУПНО СА ПДВ-ом		998.300,00

Уговор за горе наведену јавну набавку закључен је 01.04.2025. године са предузећем Туристичка организација Крагујевац.

број уговора	врста набавке	износ без пдв-а
02-267/7 од 23.04.2025.године	Услуга штампе илустроване биографије Луке Младеновића	995.000,00
УКУПНО СА ПДВ-ом		1.194.000,00

Уговор за горе наведену јавну набавку закључен је 23.04.2025. године са Предузећем Зламен д.о.о Београд.

број уговора	врста набавке	износ без пдв-а
02-308/7 од 21.05.2025.године	Услуга надоградње и миграције WEB сајта за потребе ИАБ-а	300.000,00
УКУПНО СА ПДВ-ом		300.000,00

Уговор за горе наведену набавку закључен је 21.05.2025. године са Предузећем Лира Нова, Београд.

број уговора	врста набавке	износ без пдв-а
02-334/9 од 03.06.2025.године	Услуга развоја и надоградње дигиталног репозиторијума за потребе ИАБ-а	400.000,00
УКУПНО СА ПДВ-ом		400.000,00

Уговор за горе наведену јавну набавку закључен је 03.06.2025. године са Владимиром Татићем ПР.

број уговора	врста набавке	износ без пдв-а
02-349/9 од 10.06.2025.године	Услуга сервисирања клима система у архивском депоу	997.000,00
УКУПНО СА ПДВ-ом		1.196.400,00

Уговор за горе наведену јавну набавку закључен је 10.06.2025. године са Предузећем Елкомс д.о.о. Београд.

број уговора	врста набавке	износ без пдв-а
02-359/7 од 12.06.2025.године	Услуга надоградње и развоја видљивости на мрежама (Facebook, X, Flickr, Youtube)	100.000,00
УКУПНО СА ПДВ-ом		100.000,00

Уговор за горе наведену набавку закључен је 12.06.2025. године са Малом Веб радионицом, Београд.

број уговора	врста набавке	износ без пдв-а
02-591/8 од 24.10.2025.године	Услуга спровођења специјалистичког прегледа запослених у ИАБ-у	828.000,00
УКУПНО СА ПДВ-ом		828.000,00

Уговор за горе наведену набавку закључен је 24.10.2025. године са Домом здравља ЕУРОМЕДИК, Београд.

број уговора	врста набавке	износ без пдв-а
02-651/8 од 18.11.2025.године	Услуга припреме и израде публикације “Храм Светог Саве”	820.000,00
УКУПНО СА ПДВ-ом		984.000,00

Уговор за горе наведену набавку закључен је 18.11.2025. године предузећем Зламен д.о.о. Београд.

број уговора	врста набавке	износ без пдв-а
02-653/8 од 18.11.2025.године	Услуга мапирања објеката индустријског наслеђа Београда	300.000,00
УКУПНО СА ПДВ-ом		300.000,00

Уговор за горе наведену набавку закључен је 18.11.2025.. године са Владимиром Татићем ПР из Београда.

број уговора	врста набавке	износ без пдв-а
02-750/9 од 22.12.2025.године	Услуга припреме и организације Манифестације „Београдска зима 2025/26“	8.300.000,00
УКУПНО СА ПДВ-ом		9.960.000,00

Уговор за горе наведену набавку закључен је 22.12.2025. године са Предузећем Абита доо.

број уговора	врста набавке	износ без пдв-а
02-426/11 Од 24.07.2025.године	Услуга реализације едукативних садржаја под називом “ Летње витешко сеоце”, у оквиру манифестације “Београдско лето 2025”	12.442.500,00
УКУПНО СА ПДВ-ом		14.931.000,00

Уговор за горе наведену набавку закључен је 24.07.2025. године са Предузећем Begman production d.o.o. Beograd.

број уговора	врста набавке	износ без пдв-а
02-451/9 Од 01.08.2025.године	Радови на текућој поправци и одржавању у атомском склоништу ИАБ-а	665.000,00
УКУПНО СА ПДВ-ом		798.000,00

Уговор за горе наведену набавку закључен је 01.08.2025. године са Предузећем “DG Oziris”, Београд.

Спроведене набавке на које се закон не примењује

Врста набавке	Уговорена вредност у динарима без ПДВ-а	Датум закључења уговора
Набавка добра – Аутомобилских гума за потребе службеног возила ИАБ-а	40.400,80	23.05.2025.
Набавка добра – вода за пиће (уговор на годишњем нивоу)	300.000,00	07.07.2025.
Набавка добра – пиће (уговор на годишњем нивоу)	500.000,00	04.07.2025.
Набавка материјала за редовно одржавање објекта (уговор на годишњем нивоу) ИАБ-а	166.666,67	11.09.2025.
Набавка дотрајалог клима уређаја (канц.109)	78.000,00	16.09.2025.
Набавка тонера за ласерске штампаче (уговор на годишњем нивоу) за потребе ИАБ-а.	208.333,33	18.09.2025.
Набавка поклона за одлазак у пензију запослених радника ИАБ-а.	26.483,33	29.10.2025.
Набавка посебних витрина са уградњом за потребе атомског склоништа за потребе ИАБ-а	425.000,00	12.11.2025.
Набавка књига за библиотеку за потребе ИАБ-а	90.909,09	20.11.2025.
Набавка намештаја за потребе ИАБ-а	76.000,00	02.12.2025.
Набавка тепиха за потребе ИАБ-а	62.605,43	02.12.2025.
Набавка рачунарске опреме за потребе ИАБ-а	250.000,00	05.12.2025.
Набавка прибора и средстава за одржавање хигијене (уговор на годину дана) за потребе ИАБ-а	333.333,33	30.12.2025.
Набавка наменског канцеларијског материјала (уговор на годину дана) за потребе ИАБ-а.	333.333,33	30.12.2025.
Набавка услуга специјалистичког очног прегледа запослених у ИАБ-а	60.000,00	03.03.2025.
Набавка услуга организовања смештаја запослених у иностранству (Р.Хрватска – службени пут).	55.000,00	10.03.2025.
Услуге организовања превоза запослених на сл.пут у иностранству (Р. Хрватска).	40.000,00	06.03.2025.
Услуге осигурања запослених у ИАБ-у	250.000,00	21.03.2025.
Услуга вршења послова из области безбедности и здравља на раду(уговор на годишњем нивоу)у ИАБ-а	166.666,67	10.05.2025.

Услуга припреме и скенирање рефлексних оригинала и преповезивања архивске грађе за потребе ИАБ-а.	800.000,00	12.05.2025.
Услуга израде штампаног административног материјала за потребе ИАБ-а.	830.000,00	14.05.2025.
Услуга сервисирања сплит система за потребе ИАБ-а (уговор на годишњем нивоу)	250.000,00	29.05.2025.
Услуга текуће поправке и одржавања службених возила (уговор на годишњем нивоу) ИАБ-а.	132.000,00	11.07.2025.
Услуга одржавања система видео надзора (уговор на годишњем нивоу) ИАБ-а.	166.200,00	25.07.2025.
Услуга вршења молерских радова у атомском склоништу ИАБ-а	150.000,00	25.07.2025.
Услуга дезинфекције, дезинсекције и дератизације за потребе ИАБ-а	100.000,00	25.07.2025.
Набавка услуга лица за ПП заштиту (уговор на 6 месеци) у ИАБ-у.	291.666,67	30.09.2025.
Набавка услуге организовања стручне екскурзије за запослене у ИАБ-у.	125.000,00	08.10.2025
Набавка услуге серивирања и поправке мултифункционалних апарата Kopica Minolta (уговор на годишњем нивоу) у ИАБ-у.	333.333,33	20.10.2025.
Услуга ванредне поправке лифта за потребе ИАБ-а	291.666,67	28.11.2025.
Услуга припреме за штампу за потребе ИАБ-а	333.333,33	01.12.2025.
Услуга извођења новогодишње представе за децу запослених радника ИАБ-а	50.000,00	08.12.2025.
Услуга организације кетеринга за испраћај у пензију запослених радника ИАБ-а	50.000,00	10.12.2025.
Набавка услуге израде софтвера за одржавање БМС система клима коморе у ИАБ-у	18.000,00	26.12.2025.
Набавка завеса за потребе ИАБ-а	15.916,67	11.12.2025.
Набавка санитарија за потребе ИАБ-а	46.209,16	12.05.2025.
Услуга редовног одржавања лифта	54.000,00	18.02.2025.

ФИНАНСИЈСКИ ПРЕГЛЕД ТРОШКОВА ЗА 2025. ГОДИНУ ПО СТРУКТУРИ ПРИХОДА

Финансирање	Програмски трошкови	Зараде	Редовни материјални и стални трошкови	Инвестиције и инвестиционо одржавање опреме	Породиљско боловање и боловање преко 30 дана	УКУПНО
Структураприхода	14.149.614	82.458.823	47.964.377	4.530.983		149.103.797
1. Буџетска средства	14.149.614	74.592.784	38.859.959	3.455.160		131.057.517
- Града	13.849.614	74.592.784	38.859.959	3.455.160		130.757.517
- Републике	300.000					300.000
- општине						
2. Остали извори		7.866.039	9.104.418	1.075.823		
- донације*						
- спонзори						
- приход од реализације програма (улазнице, чланарине и др. програми)						
- приход од услуга		7.866.039	9.104.418	1.075.823		18.046.280
- остали сопствени приходи						

5. ПРОГРАМСКИ ДЕО:

Број реализованих програма				
Година	Изложбена делатност	Издавачка делатност	Остало	Укупан брј реализованих програма
2025.	5	2	20	27
2024.	9	5	14	29

Програми који су реализовани током 2025. године

Изложбена делатност:

1. Изложба: **Музика у Краљевини Југославији**, Историјски архив „Верослава Вељашевић“, Смедеревска Паланка

Сталне изложбене поставке у онлајн издању:

1. Изложба: **80 година ИСТОРИЈСКОГ АРХИВА БЕОГРАДА** <https://www.arhiv-beograda.org/rs/aktuelno/504-80-godina-arhiva->
2. Изложба: **Векови Београда /XVI-XX век/**<http://www.stalnpostavka.arhiv-beograda.org/index.php/sr/>
3. Изложба: **Први светски рат у фондовима и збиркама Историјског архива Београда**www.wwl.архив-београда.org
4. Изложба: **Словенци у Београду**, доступна преко портала Историје Словеније - Zgodovina Slovenije – Sistory.<http://sistory.si/11686/38099>

Издавачка делатност:

1. **Лука Младеновића, „Оловком против заборава“** – публикација, приређивачки рад
2. **Бојан Коцев, „Архив као чувар старих заната“** - електронско издање

Програми који су реализовани током 2025. године, а нису били предвиђени Планом:

Издавачка делатност:

1. **Лука Младеновића, „Оловком против заборава“** – публикација
2. **Бојан Коцев, „Архив као чувар старих заната“** - електронско издање

Програми који су реализовани током 2025. године и представљају квалитативну новину у односу на устаљену програмску шему установе

Назив програма:

Лука Младеновића, „Оловком против заборава“ – публикација

образложење:

Публикација „Оловком против Заборава“ је прирађивачки рад на аутобиографији београдског илустратора Луке Младеновића. Приликом приређивања, захваљујући доброј међународној сарадњи која је успостављена са колегама из два немачка архива - Архива у Херфорду и Аролсен архива – Међународног центра за нацистички прогон, ИАБ је уступљена архивска грађа која је значајно допринела бољем тумачењу живота илустратора Луке Младеновића.

Назив програма:

Развој Архивске педагозије

образложење:

Током 2025. године ИАБ је ставио посебан акценат на унапређење и развој Архивске педагогије. Како је последњих година образовно-васпитна улога ИАБ препозната од стране београдских наставника основних и средњих школа и гимназија, тим ахивиста, стручњака различитих профила, осмислило је и спровело индивидуалне програме, радионице и едукације прилагођене узрастима корисника.

Обавештења о тим активностима представљене су на интернет страницама као и на друштвеним мрежама Архива.

Програми који нису реализовани, а били су предвиђени Планом рада за 2025. годину:

/

Конференције, симпозијуми, семинари и радионице у земљи и иностранству:

- **Међународни стручни скуп 10. дани ИКАРУС Хрватска** – У Опатији, Хрватска, у периоду од 26. до 28. марта 2025. у организацији Икарус Хрватска (*10th ICARUS Croatia Days*) одржан је међународни стручни скуп под називом "Мреже и руте културног наслеђа – архиви као места прича и историје" (*Networks and routes of cultural heritage - archives as places of stories and history*). Историјски архив Београда представљале су Мирјана Миленковић, архивски саветник, руководилац Одељења за сређивање и обраду архивске грађе, са темом „Kalmyks, (E)migrations and Historical Sources“ и Снежана Лазић, архивски саветник, са темом „Turism in the Interwar Period: Belgrade Citizens on the Adriatic through Archival Material of Private Origin“.
- **DTI - Digitise.Transform.Inspire** -Конференцију је организовао ICARUS у сарадњи са ICA, READ-COOP (*Transkribus*) и *FamilySearch*, у Бечу 1. и 2. септембра 2025. У оквиру скупа представљена је и DTI иницијатива (*Digitise. Transform. Inspire*), која има за циљ подстицање дигитализације архивске грађе,

трансформацију архивске праксе кроз примјену савремених технологија, као и инспирисање заједнице на нове моделе сарадње. Скупу је окупио водеће институције и стручњаке из области културе, технологије и архивистике у циљу унапређења доступности дигитализоване историјске грађе, а испред Историјског архива Београда присуствовао је Александар Гачић, историчар-сарадник дигиталних процеса у Одељењу за дигитализацију, микрофилмовање и техничку заштиту архивске грађе.

– **18. суботички архивски дан**, у организацији Историјског архива Суботице, одржан је 19. септембра 2025. године са темом "Заштита архивске грађе у настајању између теорије и праксе". Историјски архив Београда представљала је Јелена Николић, архивски саветник, руководилац Одељења за дигитализацију, микрофилмовање и техничку заштиту архивске грађе са темом „Електронска евиденција стваралаца и ималаца архивске грађе са територије Града Београда– појас за спасавање након практичне примене Закона о архивској грађи и архивској делатности“

– **IX Међународно архивистичко саветовање „Шабац 2025“**, у организацији Архивистичког друштва Србије и Међуопштинског архива Шабац одржано је у периоду од 8. до 10. октобра 2025. године у Шапцу. Историјски архив Београда представљали су Драгана Митрашиновић, виши архивист, са радом „Османско наслеђе у музичком делу Саид-Ефендије“, (коауторски рад), МА Марко Перић, архивист, са радом „Преглед и значај Збирке старе и ретке књиге у архивима у Србији“, (коауторски рад), Јасмина Латиновић, архивски саветник, је водила радионицу као члан Радне групе АДС-а за заштиту архивске грађе и документарног материјала ван архива и Мирјана Миленковић, архивски саветник, руководилац Одељења за сређивање и обраду архивске грађе, у својству уредника *Архивског гласника*, информативног билтена АД Србије.

– **Саветовање архивских радника Босне и Херцеговине**, одржано је у Бихаћу од 5. до 7. новембра 2025. у организацији Архивистичког удружења БиХ, и Удружења архивских радника Републике Српске. Домаћин саветовања био је Архив унско-санског кантона. Историјски архива Београда представили су Снежана Лазић, архивски саветник, са темом „Живијалан живот и трагичан крај: Клеменс Пекелман Клеменчић (1893-1942)“ и Марко Перић и Мирјана Миленковић, са темом „Фондови и збирке Историјског архива Београда као ризнице људских судбина: примери добре праксе“.

– У сарадњи са председништвом Међународне алијансе за сећање на Холокауст ИХРА, невладина, непрофитна организација *Terraforming* је 20. и 21. октобра 2025. организовала два семинара намењена професионалцима који обликују образовање, културу сећања и јавне програме у Србији у просторијама Меморијалног центра "Старо Сајмиште". У оквиру сесије под називом "Најбоље праксе и искуства", Јелена Николић, архивски саветник, руководилац Одељења за дигитализацију, микрофилмовање и техничку заштиту архивске грађе и Тијана Ковчић, виши архивист представиле су Јеврејску дигиталну збирку Историјског архива Београда.

– Обукама у организацији Академије за националну безбедност: Иновације у јавном сектору и дигитална трансформација и *ChatGPT* за јавну управу Републике Србије присуствовала је Јелена Николић, архивски саветник, руководилац Одељења за дигитализацију, микрофилмовање и техничку заштиту

архивске грађе.

- У организацији Коморе јавних узвршитеља, 26. децембра 2025. у хотелу Хајат, одржан је Семинар о обавезама извршитеља као стваралаца и ималаца архивске грађе и документарног материјала у складу са Законом о архивској грађи и архивској делатности. Један од предавача била је Софија Чауш Миловановић, виши архивист, руководилац Службе за заштиту архивске грађе ван архива Историјског архива Београда.

Архивска педагогија:

У настојању Архива да се укључи у образовни систем Републике Србије и позиционира као стратешко место едукације млађих нараштаја, у 2025. години Историјски архив Београда са успехом је реализовао следеће едукативне радионице:

Поводом међународног пројекат „Чињенице, не фикција” (*Facts Not Fiction*), у коме је Архив био један од учесника, ученици XIV и III београдске гимназије, на едукативној радионици коју су осмислили стучњаци Архива, имали су прилике да раде на истраживању и тумачењу докумената везаних за некадашње ученике њихових школа, који су страдали у Бањичком логору и концентрационом логору Сајмиште током Другог светског рата. Као крајњи резултат тумачења архивске грађе презентоване на радионици настала је серија ученичких филмова и подкаста који се могу погледати преко Јутубе канала на адреси: <https://www.youtube.com/@FNFTeamSerbia>

Ученици 8 одељења првог разреда Правно-пословне школе „Димитрије Давидовић“ из Земуна, у оквиру блок-наставе из предмета Увод у јавну администрацију, упознали су се са администрацијом, пословном кореспонденцијом и комуникацијом која је специфична за једну установе културе. Поред савремених начина вођења канцеларијског и архивског пословања, ученици су имали прилику да се упознају и са ранијим врстама административних књига и досијеа које се у Архиву чувају као архивска грађа, и погледају старе деловодне протоколе.

Ученици другог разреда Средње туристичке школе присуствовали су предавању о настанку и развоју Београда као туристичке дестинације, засновано на истраживању архивске и библиотечке грађе Историјског архива Београда.

Ученици првог разреда Девете гимназије „Михаило Петровић Алас“ учествовали су у интерактивној радионици на којој су ђаци могли да науче како да приступе истраживању вредне архивске грађе ИАБ. Посебан акценат стављен је на препознавање лажних историјских докумената који се коришћењем генеративне вештачке интелигенције све више појављују на интернету. Ученицима је показан начин истраживања оригиналне архивске грађе на примеру једне јеврејске београдске породице која је страдала у логору Бањица за време Другог светског рата.

Ученицима трећег разреда Основне школе „Јован Дучић“ приређена је креативна радионица на којој су ђаци израдили породично стабло, изучавали веменску линију, пронашли своју зграду на мапи, истражили стари школски дневник и упознали се са различитим врстама архивске грађе. Такође су посетили радионици за конзервацију и рестаурацију папира где су им показани различити процеси лечења оштећеног папира.

За полазнике Регионалног центра за таленте Београд 2 организована је радионица о коришћењу Дигиталног репозиторијума Историјског архива Београда

Студенти Групе за турски језик, књижевност и културу Филолошког факултета у Београду, у пратњи доц. др Ирене Колај Ристановић присуствовали су предавању „Извори српске провенијенције о Турцима Османлијама: на примеру фондова који се чувају у Историјском архиву Београда“, након чега је одржана радионица на којој је сваки студент прочитао и превео један документ из османског периода који се чува у Архиву.

АКТИВНОСТИ У МЕЂУНАРОДНИМ ОРГАНИЗАЦИЈАМА

Међународна организација за архивска истраживања - ICARUS

Историјски архив Београда и ове године је onlike учествовао у раду Међународне организације за архивска истраживања ICARUS, са циљем продубљивања сарадње и учешћа у могућим међународним пројектима у области очувања и промоције архивске грађе.

Представник Историјског архива Београда учествовао у активностима Архивског портала Европе.

6. ДЕТАЉНИЈЕ О ПОМЕНУТИМ ПРОГРАМИМА:

ИЗЛОЖБЕ:

МУЗИКА У КРАЉЕВИНИ ЈУГОСЛАВИЈИ

Отварање: 23. децембра 2024, Галерија Историјског архива „Верослава Вељашевић, Смедеревска Паланка

Аутори изложбе и каталога: Ирена Колај Ристановић, Драгана Митрашиновић

Рецензент: Проф. др Соња Маринковић

Аутор уводне студије и стручни консултант: Ивана Миладиновић Прица

Аутори филма „Отварање изложбе Музика у Краљевини Југославији“: Бојан Коцев и Алкесандар Гачић

Изложба "Музика у Краљевини Југославији" гостовала је у Историјском архиву "Верослава Велашевић" у Смедеревској Паланци од 23. децембра 2024, до 1. марта 2025. године.

Изложбена поставка, која је први пут отворена за посетиоце 15. децембра 2017. у Галерији Архива Београда, сведочи о развоју музичке културе на територији Краљевине Југославије, чији темељи почивају на достигнућима музичких уметника који су стварали у периоду пре стварања заједничке државе. У седам тематских целина и са преко стотину експоната, изложба сведочи о различитим институционалним идентитетима музике у Краљевини Југославији, о њиховој (не)стабилности, променљивости и тесној условљености друштвено-политичким дешавањима.

На отварању су се присутнима обратиле Снежана Савић, в.д. директорка Историјског архива Верослава Велашевић и др Ирена Колај ауторка изложбе, а изложбу је отворио Бојан Драшкић, помоћник директора Историјског архива Београда. Специјални гости су били Црквени хор "Свети Симеон Богопримац" и музичка секција МЕШ школе "Гоша" уз пригодан музички програм.

Филм са отварање изложбе може се погледати на YouTube каналу на:

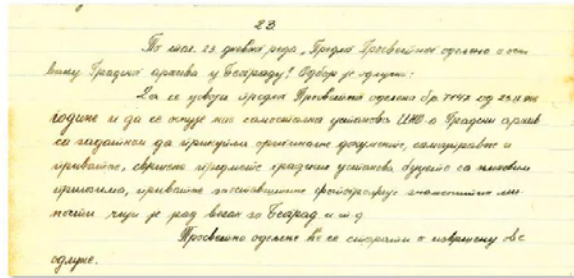
https://www.youtube.com/watch?v=S_KBjvkkN7A

80 година ИСТОРИЈСКОГ АРХИВА БЕОГРАДА

<https://www.arhiv-beograda.org/rs/aktuelno/504-80-godina-arhiva-beograda>

Реализација веб издања: Слободан Мандић, Јелена Николић

Како је Паном и програмом рада планирано рестриктивно финансирање за 2025. годину, Архив је одлучио да акценат обележавања осамдесет година од оснивања усмери на друштвене мреже и званичну интернет страницу Архива.

Одлука Извршног одбора Народног одбора града Београда од 26. септембра 1945. године о оснивању Градског архива

Током друге половине године објављени су бројни постови и текстови који су ширу јавност информисали о значају овог јубилеја. Такође је дата могућност бесплатног преузимања публикације аутора Бојана Коцева под називом „Архив као чувар старих заната“.

Векови Београда /XVI-XX век/

www.stalnpostavka.arhiv-beograda.org

Аутори интернет презентације: Јелена Николић, Владимир Мијатовић

Веб дизајн: Душан Злајић

Поводом обележавања 70 година од оснивања Историјског архива Београда, у оквиру званичне интернет презентације налази се и електронско издање сталне изложбене поставке *Векови Београда /XVI-XX век/* на српском и енглеском језику. Израдом овог онлајн издања омогућен је глобални приступ највреднијим документима која се чувају у Архиву.

Први светски рат у фондovima и збиркама Историјског архива Београда

www.wwl.arhiv-beograda.org

Реализација веб издања: Слободан Мандић, Јелена Јовановић, Тијана Ковчић, Јелена Николић

Веб дизајн и програмирање: мКонект д.о.о, Дражен Руменчић, Јелена Николић, Милан Марковић, Недељко Стевановић

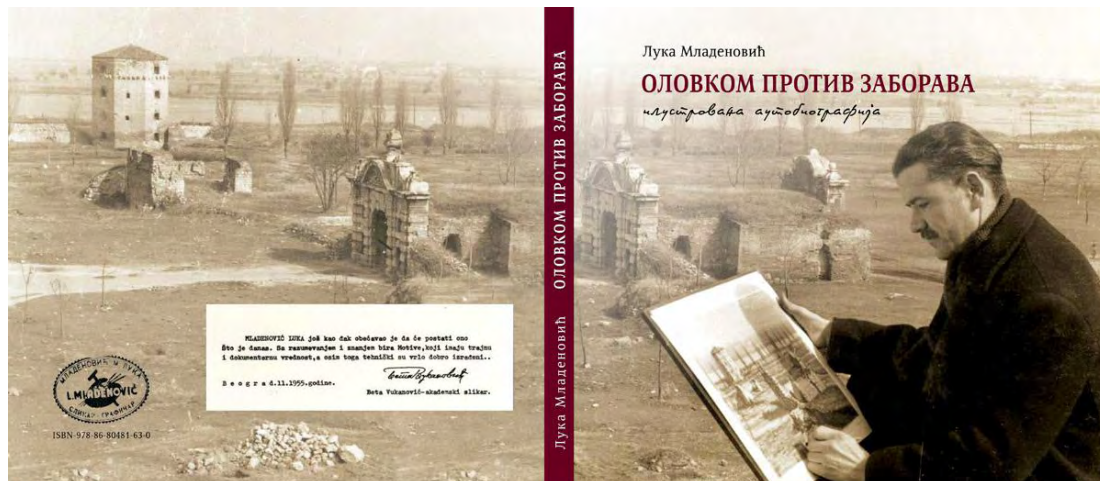
У оквиру званичне интернет странице Историјског архива Београда, налази се и наменски креирана презентација грађе из архивских фондова о Првом светском рату. Одређени број докумената доступан је у виду дигиталних копија што му истовремено даје и карактер онлајн изложбе.

Већина презентованих докумената је на српском, али су такође заступљена и на француском, енглеском, немачком, мађарском и грчком језику.

У току 2025. Портал је редовно радио без застоја и забележио око 400 посета.

ЛУКА МЛАДЕНОВИЋ
"ОЛОВКОМ ПРОТИВ ЗАБОРАВА"
ИЛУСТРОВАНА АУТОБИОГРАФИЈА

публикација

Издавач: Историјски архив Београда

За издавача: Мр Драган Гачић

Главни и одговорни уредник: Мирјана Миленковић

Приређивач: Владимир Мијатовић

Рецензент: Раде Ристановић

Стручни сарадник: Петар Петровић

Технички уредник: Зорица Смиловић

Лектура: Татјана Корићанац, Данијела Пунишић

Тираж: 500

Штампа: Абора

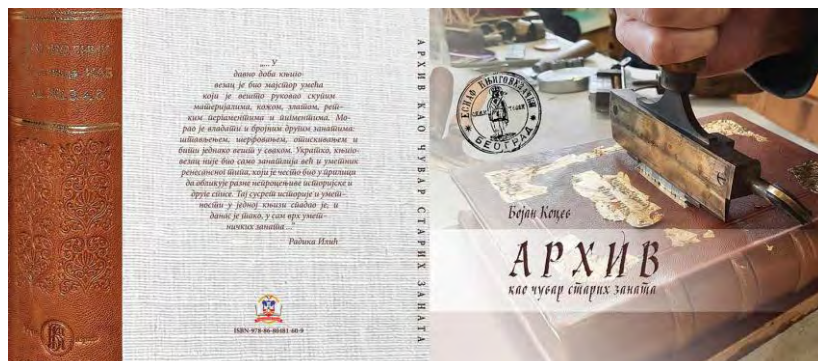
Ова узбудљива аутобиографија прати три животне фазе – одрастање, живот у Београду у међуратном периоду, као и у Немачкој током Другог светског рата, Луке Младеновића, аутор великог броја драгоцених цртежа старог Београда.

Може се рећи да је готово сваки житељ Београда видео бар неки од његових цртежа, међутим, ретко ко би умео да каже нешто више о самом аутору. Младеновић је Историјском архиву Београда 1958. године предао албум са фоторепродукцијама својих цртежа старог Београда са укупно 97 снимака, а скоро три деценије касније, 1987. године, предао је и рукопис своје аутобиографије на 146 страна.

Историјски архив Београда приредио је ову јединствену аутобиографију на 200 страна. Сам текст праћен је одабиром од 75 његових илустрација, фотографија и друге архивске грађе прикупљене за потребе истраживања, које употпуњавају животну причу и дело овог аутора.

БОЈАН КОЦЕВ, АРХИВ КАО ЧУВАР СТАРИХ ЗАНАТА

<https://www.arhiv-beograda.org/rs/aktuelno/504-80-godina-arhiva-beograda>

Поводом обележавања осамдесет година од оснивања, Историјски архив Београда дао је могућност бесплатног преузимања публикације *Архив као чувар старих заната*, у којој аутор Бојан Коцев описује елементе при раду са папиром, кожом, дрветом, текстилом и осталим материјалима који се користе у поступцима повеза, преповеза и корицења старих књига од изузетног значаја које се чувају у Архиву. Неговањем овог традиционалног и деликатног заната, књиговезачка радионица ИАБ обавља двојаку улогу - чува занат од заборавља, истовремено чувајући и драгоцену наслеђе наших предака за неке будуће генерације.

ПУБЛИКАЦИЈЕ У ПРИПРЕМИ

ПРОГРАМИ У ОРГАНИЗАЦИЈИ ГРАДА БЕОГРАДА:

Манифестација „Београдско лето“ – Историјски архив Београда је уз подршку Града Београда, организатор манифестације „Београдско лето“

ГРАЂА ИЗ ФОНДОВА ИСТОРИЈСКОГ АРХИВА БЕОГРАДА ПРИКАЗАНА ЈЕ НА ПРЕСТИЖНИМ ИЗЛОЖБАМА / У ПУБЛИКАЦИЈАМА:

- Изложба: „Грчки Власи (Цинцари) у српским крајевима током 18. и 19. века. Радећи за добробит завичаја и нове домовине“ - Музеј фолклора и етнологије Македоније - Тракије, у сарадњи са Музејом града Београда, Конак кнегиње Љубице
- Изложба: *Прихватни логор Земун 1942-1944.*- Меморијални центар Старо сајмиште
- Изложба: *Аврам Фреди Алтарас у Родином позоришту*, Јеврејски историјски музеј
- Публикација: Милош Јовановић, *Историја Београда и Софије 1820-1920.*
- Публикација: Бојана Ибрахимовић Газибара, *О архитекти Јелисавети Начић*

- Публикација: Милан Просен, *Палата Српске академије науке и уметности*
- Публикација: Владимир Дамњановић, *Утицај Руса на живот града Ваљева у периоду од 1917- 1939. године*
- Публикација: група аутора, *Сећања Сретена Жујовића*
- Публикација: Александар Никезић, *Добрила Главинић Кнез Милојковић*
- Изложба и публикација о животу и раду Ризаха Штетића, Историјски архив Брчко

ГРАЂА ИЗ ФОНДОВА ИСТОРИЈСКОГ АРХИВА БЕОГРАДА ПРИКАЗАНА ЈЕ ПРИЛИКОМ РЕАЛИЗАЦИЈЕ СЛЕДЕЋИХ ТЕЛЕВИЗИЈСКИХ ЕМИСИЈА:

- У емисији Прозори Балкана телевизије *Newstax Balkans* емитован је прилог о најстаријем парку у Београду. Као саговорник нашао се Слободан Мандић, историчар и архивски саветник из Историјског архива Београда
- РТС, Београдска хроника - пролог о пројектној документацији из фонда Техничка дирекција Града Београда. Саговорник Марко Перић, историчар, архивиста Историјског архива Београда
- *Пинк телевизије* и *ТВ Прва*, у укључењима уживо, а *Уна* телевизија, у оквиру програма *Подне*, емитовали су директно укључење као и прилог о Легату константина Коче Поповића. Саговорник Мирјана Миленковић, историчар и архивски саветник Историјског архива Београда
- *Facts Not Fiction Team Serbia* - серија ученичких филмова и подкаста на адреси: <https://www.youtube.com/@FNFTeamSerbia>

7. ТОКОМ 2025. ГОДИНЕ ИЗДВАЈАМО

– 80 ГОДИНА ИСТОРИЈСКОГ АРХИВА БЕОГРАДА

Ове 2025. године навршило се осамдесет година од оснивања Историјског архива Београда. На предлог Просветног одељења Извршног одбора Народног одбора града Београда, на седници 26. септембра 1945. године донета је одлука да се оснује самостална установа „Градски архив”, са задатком да прикупља оригиналне документе друштвене и приватне заоставштине чији је рад везан за развој Београда и Земуна.

Од оснивања Архив је био у саставу Градске библиотеке, да би се 1947. године одвојио и наставио да делује као самостална установа, са посебним буџетом. Садашњи назив добио је Одлуком Градског већа и Извршног одбора града Београда 1958. године.

Историјски архив Београда представља установу културе од посебног друштвеног значаја која у оквиру своје делатности врши заштиту архивске грађе код стваралаца и ималаца, затим преузимање, сређивање, обраду, коришћење и публиковање архивске грађе. Надлежност Архива обухвата подручје Скупштине града Београда са градским и приградским општинама.

– МАНИФЕСТАЦИЈА „БЕОГРАДСКО ЛЕТО“

Историјски архив Београда је учествовао у припреми и реализацији манифестације „Београдско лето“ – које представља културни догађај који обухвата разне уметничке догађаје, укључујући концертне наступе, позоришне представе, филмске пројекције на отвореном, као и манифестације на трговима и парковима, са циљем мапирања Београда као културног средишта током летњих месеци. Програми су намењени свим узрастима и интересовањима.

- Фондација Краљевске куће Обреновић доделила је Историјски архив Београда Споменицу Таковског грма, 13. априла 2025. у Старој Скупштини у Крагујевцу. Додељена је за остварен допринос у прикупљању, чувању, изучавању, стручној и научној обради материјалних сведочанстава историје Србије. Споменицу је испред Архива примио директор мр Драган Гачић и том приликом организаторима уручио реплике одабраних докумената о династији Обреновић који се налазе у Историјском архиву Београда.

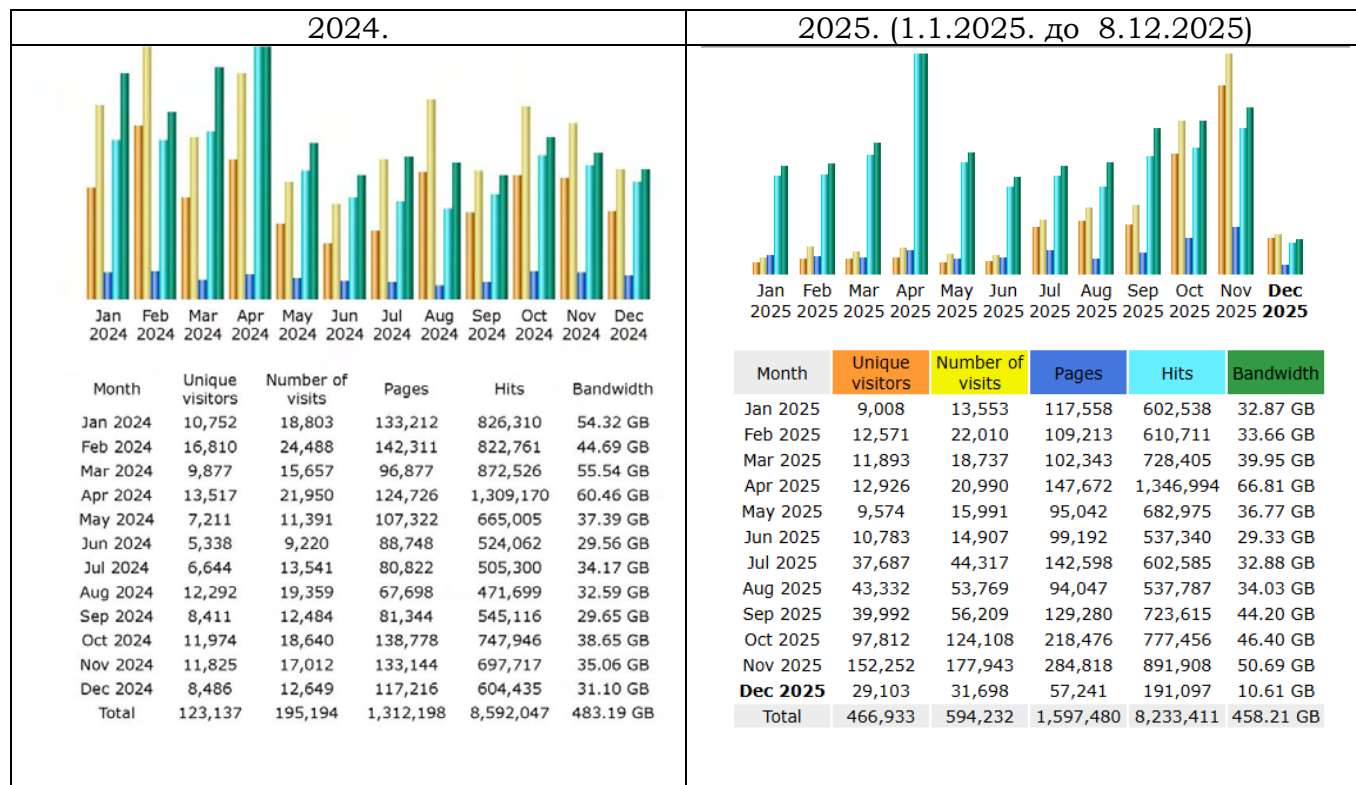
- Чланови Српско-цинцарског друштва „Луњина“ посетили су 13. марта 2025. године Историјски архив Београда, дан уочи обележавања рођења Константина Коче Поповића (1908-1992) и обишли спомен-собу у којој је изложен део његове заоставштине који се чува у склопу Легата Константина Коче Поповића и Лепосаве Лепе Перовић.

8. ИАБ НА ИНТЕРНЕТУ И ДРУШТВЕНИМ МРЕЖАМА

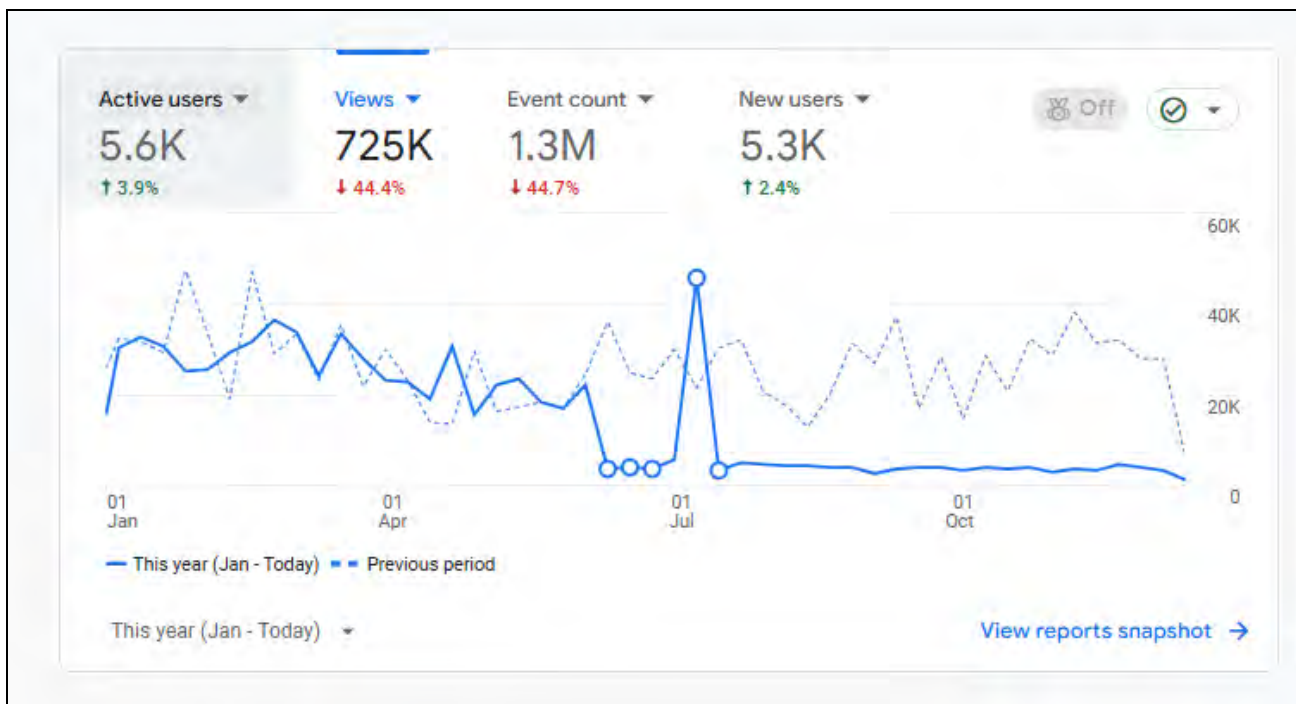
ИНТЕРНЕТ СТРАНИЦА ИАБ- <https://www.arhiv-beograda.org/rs/>

И у 2025. редовно су одржавани званични веб сајт Архива са пратећим поддоменима. Извршена је надоградња на нову верију што је изискивало промену бројних модула и ревизију преко 400 чланака и пратећих плагинова, ревизија језика, категорија и менија. Редовно су постављане све новости из рада Архива.

У 2025. забележена је велика посећеност основног сајта ИАБ-а. (извор *Webstats* хостинг платформе *Unlimited*)

ДИГИТАЛНИ РЕПОЗИТОРИЈУМ - <https://digitalni.arhiv-beograda.org/login.php>

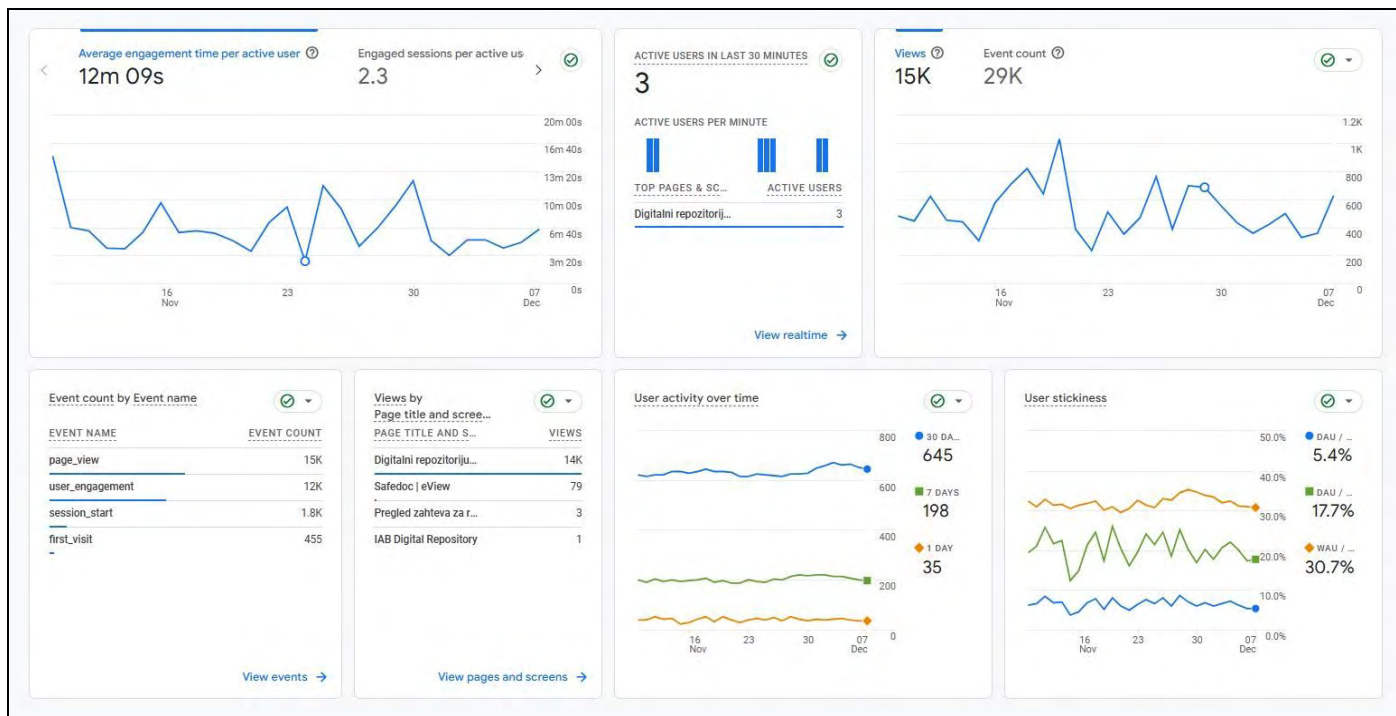
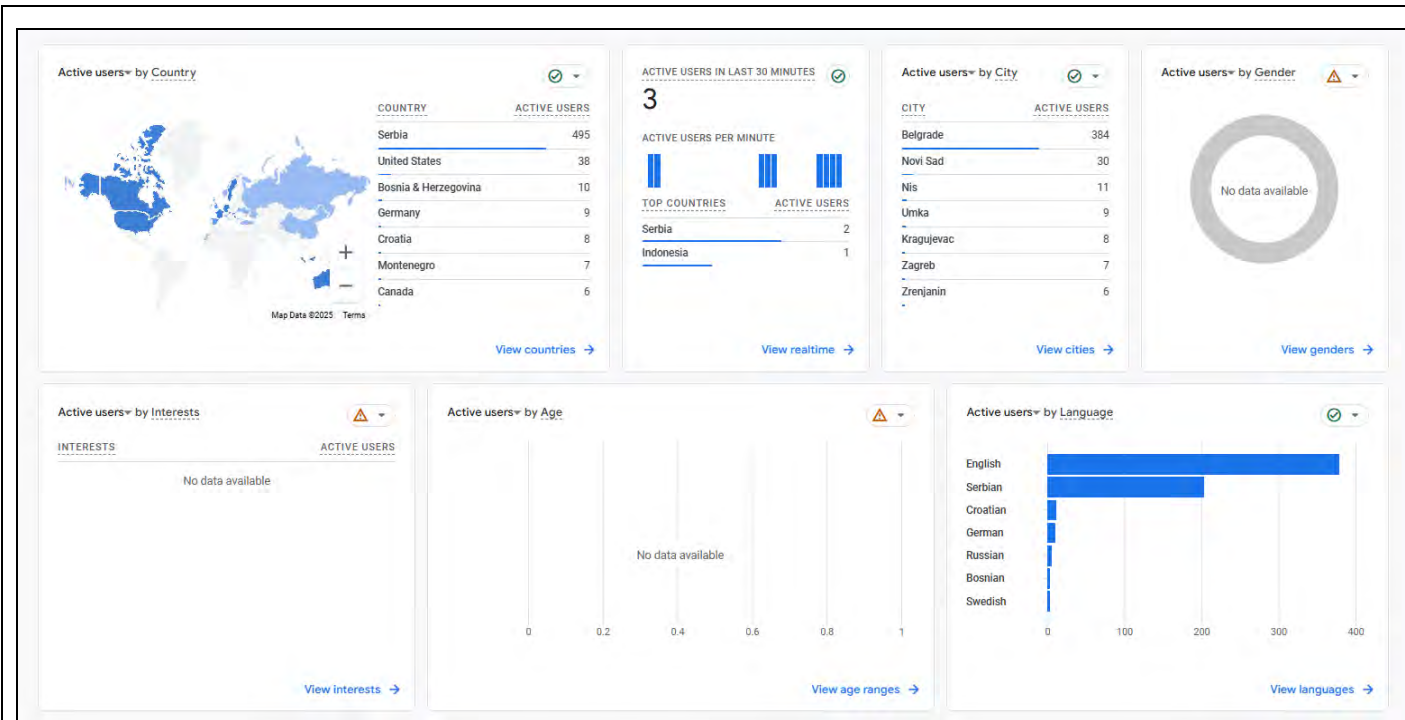

И у 2025. се наставило одржавање најпосећеније веб локације Историјског архива Београда у сарадњи са спољним сарадницима уз промену дизајна и додавање менија на руском и немачком језику. Забележено је да је око 5.600 регистрованих корисника било активно у 2025. и користило скениране садржаје депоноване на Репозиторијуму. Корисници су остварили **15.983** сесија при чему су се задржавали у просеку око **23** минута по сесији. Истовремено у 2025. смо регистровали 466 нових корисника.

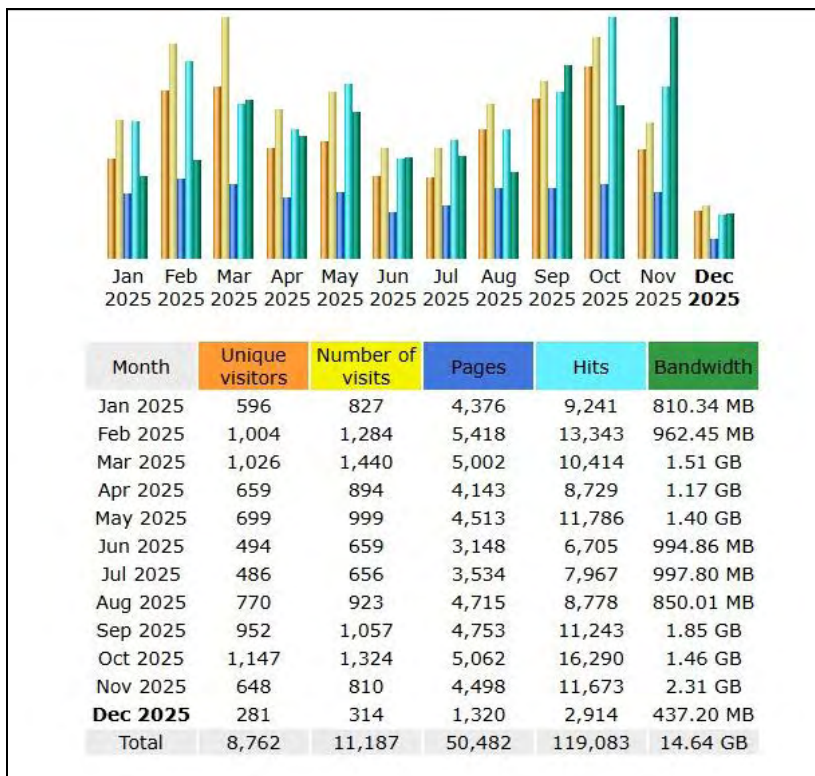
Укупно је прегледано **725.000** страница. Највећи број корисника је из Републике Србије, након које долазе Сједињене државе, Босна и Херцеговина, Немачка, Хрватска, Француска итд.

Највећи број корисника репозиторијуму приступа преко десктоп рачунара (55%).

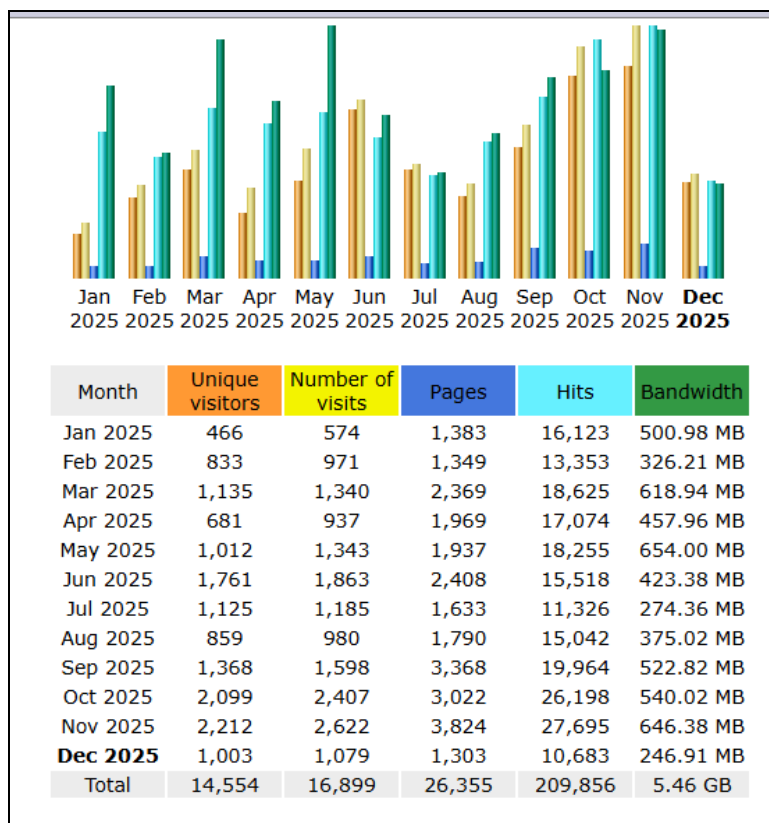
У 2025. је рађена редовна ревизија садржаја аналитичких обрада Картотеке житеља те је прегледано и кориговано по потреби око **61.195** картона (2 запослене из одељења за дигитализацију и читаонице).

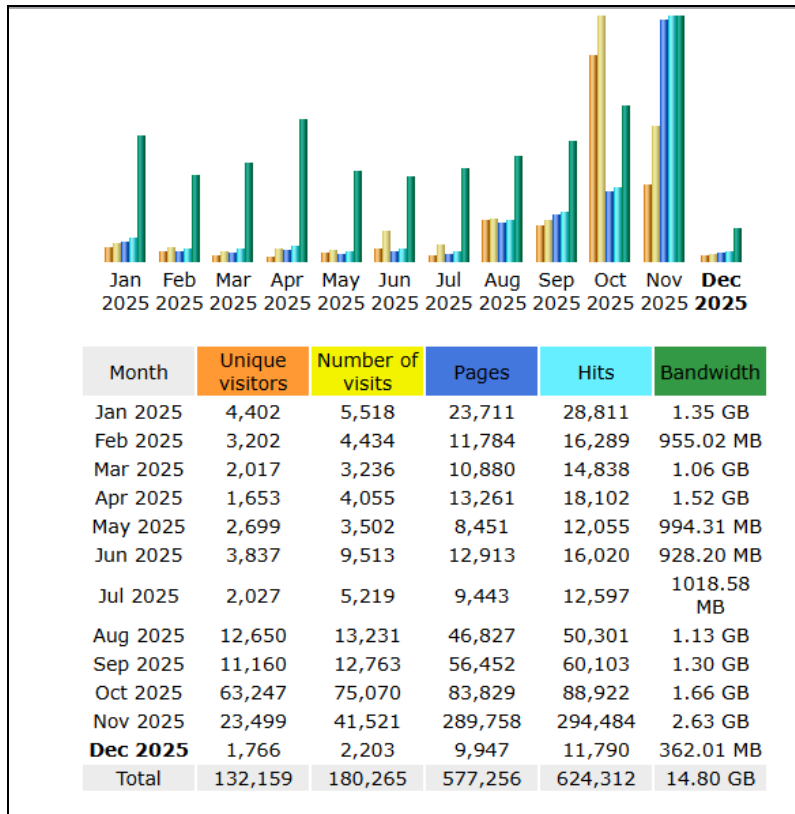

ЕСКАЛАЦИЈА У ХОЛОКАУСТ - <https://www.holokaust.arhiv-beograda.org/>

ВЕКОВИ БЕОГРАДА /XVI-XX ВЕК/ - <https://stalnapostavka.arhiv-beograda.org/sr/>

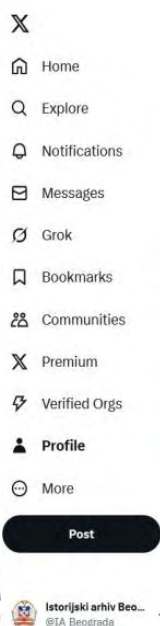
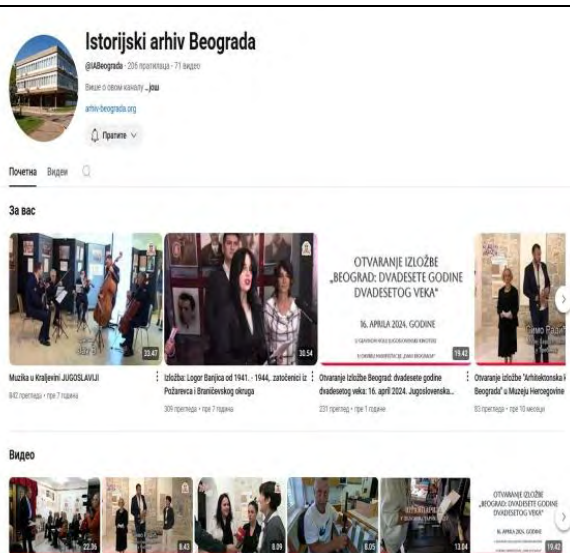
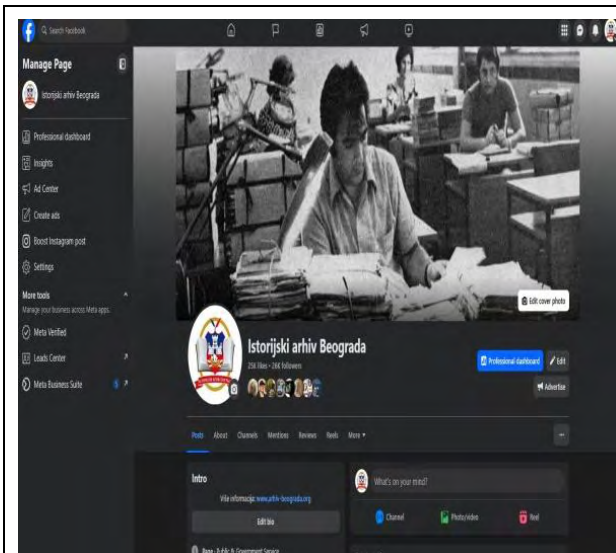

WEB ИЗДАЊЕ ЗАТОЧЕНИЦИ ЛОГОРА БАЊИЦА:1944–2024 - <https://arhiv-beograda.org/rs/logor-banjica-baza-podataka>

Поводом осамдесет година од расформирања Логора Бањица, током 2024. године у Историјском архиву Београда је припремљена онлајн платформа чији средишњи део представља секција са претраживом базом сачуваних података за око 23 500 заточеника логора, забележених у оригиналним књигама које се чувају у Архиву. Станица је у току 2025. посећана 3.500 пута.

ДИГИТАЛНИ МАРКЕТИНГ ИАБ

Културно-просветна функција, као и међусобни однос архивских установа и јавности једна је од најзначајнијих делатности савремених архива и неизоставно је повезана са развојем информационо-комуникационих технологија. Имајући у виду да материјал објављен преко званичних интернет презентација и презентација пројеката увелико остаје неискоришћен уколико није подржан и са паралелним активностима на другим дигиталним медијима, Историјски архив Београда у јавном простору наступа преко различитих канала комуникације са корисницима и потенцијалним клијентима.

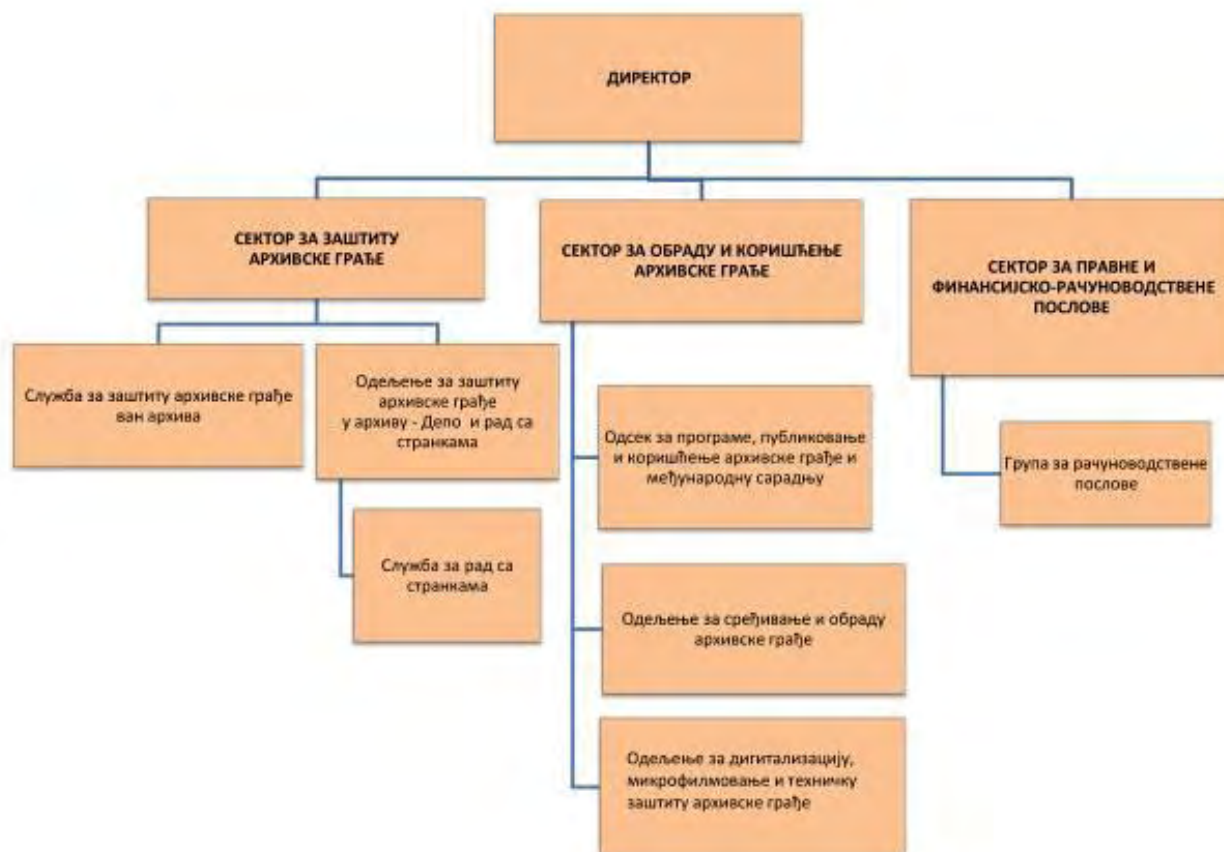

Налози на мрежама фејсбук (Facebook), "X" (Икс), инстаграм (Instagram), јутјуб (YouTube) свакодневно су ажурирани креирањем текстуалног и визуелног садржаја. Друштвене мреже су коришћене за информисање корисника, интеракцију и одговарање на питања, промоцију историје Београда, најаву изложбених и издавачких подухвата, најаву значајних културних дешавања код других институција унутар архивске мреже и у Граду Београду итд. Фејсбук страницу прати 26.832, друштвену мрежу Икс 7.314, а инстаграм 2.075 регистрованих корисника, са великим бројем посета.

Поред свакодневног повећања виртуелног аудиторјума и анимирања публике кроз објављивање старих фотографија, података о архивским фондовима, грађи и издањима, текућим активностима и др, на овај начин промовисана архивска делатност и богатство фондова архива имају за циљ држање пажње и проширивање круга корисника. Нарочито треба имати на уму млађе генерације, такозване дигиталне урођенике, код којих се подстиче интересовање и радозналост за коришћењем архивске грађе, али и буђење свести о значају и неопходности њеног чувања.

9. РЕДОВНА ДЕЛАТНОСТ АРХИВА:

Програм редовне делатности Историјског архива Београда за 2024. годину дат је према организационој структури и стручним пословима унутар организационих јединица:

СЕКТОР ЗА ЗАШТИТУ АРХИВСКЕ ГРАЂЕ

СЛУЖБА ЗА ЗАШТИТУ АРХИВСКЕ ГРАЂЕ ВАН АРХИВА

Р. Бр	Опис послова	Количина
1.	Укупно евидентираних регистратура (ствараоца)	26.419- укупно 27.763- последњи број регистратуре
2.	Редован обилазак ствараоца архивске грађе циљу обављања надзора и пружања стручне помоћи при сређивању архивске грађе и документарног материјала на терену (смањен број због великог обима посла у Архиву).	187 надзора над ствараоцима
3.	Консултације на терену	41 консултација
4.	Рад на уништавању безвредног документарног материјала у регистратурама	184 записника и решења о уништавању; уништено преко 41.728 дужних метара
5.	Доношење Листи категорија документарног материјала са роковима чувања и давање сагласности на исте	1.800 сагласности на Листу
6.	Преписи архивских књига из регистратура	неутврђено
7.	Евиденција пријема документације/поште у ел.бази података	4.197 ел. записа

ОДЕЉЕЊЕ ЗА ЗАШТИТУ АРХИВСКЕ ГРАЂЕ У АРХИВУ – ДЕПО И РАД СА СТРАНКАМА

Р. Бр	Опис послова	Количина
1.	Преузимање нових фондова или делова фондова сукцесивно	1 фонд 2 допуна постојећег фонда 4 дужна метра
2.	Измештање фондова у депоу	76 дужних метара
3.	Комплетирање и формирање досијеа фондова преузетих у Архив	3 досијеа
4.	Издавање грађе за сређивање и обраду, за потребе изложбене и издавачке делатности Архива, односно за потребе корисника у читаоници и враћање у депо.	4.256 архивских јединица 1.500 сређивање и обрада, култ. проев. делатност
5.	Истраживање архивске грађе ради издавања уверења у циљу регулисања радног стажа, имовинско-правних односа и других јавно-правних и приватно правних послова грађана	2.812 одговора по захтевима

СЛУЖБА ЗА РАД СА СТРАНКАМА

Р. б.	врста захтева	број захтева
1.	Техничка документација-пројекти зграда	2.855
2.	Подаци о просеку примања и радном стажу у угашеним привредним друштвима	1.720
3.	Дипломе и сведочанства угашених школа	61
4.	Картотека житеља Београда и Земунa (1922-1952)	12
5.	Решења о одузимању (национализација, експропријација, конфискација, остали типови одузимања...)	125
6.	Логор Бањица	2
7.	Потврде о исплаћеним дуговањима	101
8.	Уговори	130
9.	Уверења из Матичних књига рођених, умрлих и венчаних	73
10.	Остало (решења, акта, списи, скидање хипотеке...)	150
Укупан број захтева		5.229

СЕКТОР ЗА ОБРАДУ И КОРИШЋЕЊЕ АРХИВСКЕ ГРАЂЕ**ОДСЕК ЗА ПРОГРАМЕ, ПУБЛИКОВАЊЕ И КОРИШЋЕЊЕ АРХИВСКЕ ГРАЂЕ И МЕЂУНАРОДНУ САРАДЊУ****ПУБЛИКОВАЊЕ АРХИВСКЕ ГРАЂЕ**

Публикација: **Лука Младеновића, „Оловком против заборава“**

- истраживање архивске грађе
- обрада текста
- приређивање текста и извора
- лектура и коректура текста
- дизај и прелом текста
- штампа

Електронско издање: **Бојан Коцев, „Архив као чувар старих заната“** - електронско издање

- Приређивање публикације за електронско издање

АРХИВСКА ПЕДАГОГИЈА

- истраживачки рад
- осмишљавање радионица
- прилагођавање теме старосном узрасту

<ul style="list-style-type: none"> - израда радних листова за радионицу - штампа пратећег материјала - извођење радионица
--

КОРИШЋЕЊЕ АРХИВСКЕ ГРАЂЕ У ЧИТАОНИЦИ И БИБЛИОТЕКА

Р. Бр	Опис послова	Количина
1.	Пријем истраживача и вођење прописаних евиденција у електронској форми	310 истраживача - домаћи: 288 - страни: 22
2.	Број истраживачких дана и унос у електронску базу података	1.588 истраживачких дана - домаћи : 1.490 - страни: 98
3.	Издавање и враћање архивске грађе по реверсима	1.921 инв. јединица
4.	Техничка документација	1.251 инв. јединица
5.	Издавање и враћање ролни микрофилма у микрофилмској лабораторији	19 ролни
6.	Картотека житеља Београда и Земуна (1922-1952)	81 истраживач 163 картона
7.	Пружање информација корисницима путем телефона и електронске поште	5.500 тел. 1.200 елек. поштом
8.	Издатих библиотечких јединица у Читаоници-књиге	40 књига 34 периодике
9.	Библиотека Историјског архива Београда: <ul style="list-style-type: none"> - инвентарисање и каталогизација књига, - унос података у електронску базу <i>Јанус</i>, - вођења прописаних евиденција, - набавка књига и часописа, - размена са другим институцијама 	87 наслова 38 12

ОДЕЉЕЊЕ ЗА СРЕЂИВАЊЕ И ОБРАДУ АРХИВСКЕ ГРАЂЕ

Р. Бр	Опис послова	Количина
1.	Фонд Управа града Београда (1839–1944) <ul style="list-style-type: none"> - допуна и корекција базе података „Бањички логор“ 	76 притвореника
2.	Фонд BdS – Заповедник Полиције безбедности и Службе безбедности (1941–1944) <ul style="list-style-type: none"> - обрада досијеа и формирање електронских записа у информационом систему <i>Јанус</i> - дигитализација картотеке фонда 	116 досије
3.	Легат Војислава Миловановића <ul style="list-style-type: none"> - преузимае нове грађе у дигиталној форми - сређивање и обрада за потребе израде водича за грађу ИАБ о изградњи Храма Светог Саве 	56 кутија

4.	Породични фонд Андреја Митровића и Љубинке Трговчевић Митровић <ul style="list-style-type: none"> – класификација, систематизација и израда пописа – сређивање, фолијација и сигнирање предмета; израда унутрашњих листа – аналитичка обрада предмета у информационом систему <i>Јанус</i> 	24 кутије
5.	Легат породице Крагујевић <ul style="list-style-type: none"> – нова преузимања грађе – класификација и систематизација – обрада и формирање електронског записа у систему ЈАНУС 	1 кутија
6.	Трговачки суд у Београду <ul style="list-style-type: none"> – обрада досијеа о протоколацији фирми и формирање електронских записа у информационом систему <i>Јанус</i> 	130 досијеа
7.	Збирка пројектне документације <ul style="list-style-type: none"> – ревизија фонда и обрада у ЈАНУС-у 	6 кутија
8.	Легат Михајла Митровића <ul style="list-style-type: none"> – ново преузимање грађе – класификација, систематизација – обрада и формирање електронског записа у информационом систему <i>Јанус</i> 	5 кутија
9.	Народни Одбор VIII рејон - пријава ратне штете <ul style="list-style-type: none"> – аналитичка обрада предмета у информационом систему <i>Јанус</i> 	1055 предмета
10.	Израда пописа аудио-визуелне архивске грађе у фонду 1885 - Збирка мемоарске грађе и Бањичког логора <ul style="list-style-type: none"> – израда пописа аудиовизуелних – обрада садржаја магнетофонских трака или касета 	
11.	Управа града Београда – Картони житеља <ul style="list-style-type: none"> – провера и исправке података у систему <i>Археон</i> 	48.000 карона

ОДЕЉЕЊЕ ЗА ДИГИТАЛИЗАЦИЈУ, МИКРОФИЛМОВАЊЕ И ТЕХНИЧКУ ЗАШТИТУ АРХИВСКЕ ГРАЂЕ

ОБРАДА ФОНДОВА ЗА ДИГИТАЛИЗАЦИЈУ

Р. Бр	Опис послова	Количина
1	Општина града Београда – Техничка дирекција Сређивање предмета, фолијација, сигнирање, аналитичка обрада <ul style="list-style-type: none"> - Статистички одсек - Административни одсек - Пасивне заштите ерсонални одсек 	2.571 предмет
2.	Еснаф зидарско-тесачки <ul style="list-style-type: none"> – сређивање, печатање – фолијација списа, пагинација књига – сигнирање, – аналитичка обрада предмета у <i>Јанусу</i> 	287 предмета; 13 књига
3.	Еснаф обућарски <ul style="list-style-type: none"> – сређивање, печатање – фолијација списа, пагинација књига – сигнирање, – аналитичка обрада предмета у <i>Јанусу</i> 	1.280 предмета; 9 књига
4.	Еснаф коларски <ul style="list-style-type: none"> – сређивање, печатање – фолијација списа, пагинација књига – сигнирање, – аналитичка обрада предмета у <i>Јанусу</i> 	115 предмета; 4 књиге
5.	Еснаф ткачко-мутавцијски и грнчарски <ul style="list-style-type: none"> – сређивање, печатање – фолијација списа, пагинација књига – сигнирање, – аналитичка обрада предмета у <i>Јанусу</i> 	138 предмета; 4 књиге
6.	Еснаф столарско-браварски <ul style="list-style-type: none"> – сређивање, печатање – фолијација списа, пагинација књига – сигнирање, – аналитичка обрада предмета у <i>Јанусу</i> 	772 предмета; 8 књига
7.	Еснаф ковачко-поткивачки <ul style="list-style-type: none"> – сређивање, печатање – фолијација списа, пагинација књига – сигнирање, – аналитичка обрада предмета у <i>Јанусу</i> 	573 предмета; 3 књиге
8.	Еснаф хлебарско-пекарски <ul style="list-style-type: none"> – сређивање, печатање 	816 предмета; 6 књига

	<ul style="list-style-type: none"> – фолијација списка, пагинација књига – сигнирање, – аналитичка обрада предмета у <i>Јанусу</i> 	
9.	Еснаф димничарски <ul style="list-style-type: none"> – сређивање, печатање – фолијација списка, пагинација књига – сигнирање, – аналитичка обрада предмета у <i>Јанусу</i> 	253 предмета; 2 књиге
10.	Занатлијски еснаф <ul style="list-style-type: none"> – сређивање, печатање – фолијација списка, пагинација књига – сигнирање, – аналитичка обрада предмета у <i>Јанусу</i> 	768 предмета
11.	Еснаф терзијски <ul style="list-style-type: none"> – сређивање, печатање – фолијација списка, пагинација књига – сигнирање, – аналитичка обрада предмета у <i>Јанусу</i> 	1 књига
12.	Еснаф воскарско-лецедерски <ul style="list-style-type: none"> – сређивање, печатање – фолијација списка, пагинација књига – сигнирање, – аналитичка обрада предмета у <i>Јанусу</i> 	245 предмета; 3 књиге
13.	Еснаф златарско сајцијски <ul style="list-style-type: none"> – сређивање, печатање – фолијација списка, пагинација књига – сигнирање, – аналитичка обрада предмета у <i>Јанусу</i> 	130 предмета; 7 књига
14.	Еснаф опанчарски <ul style="list-style-type: none"> – сређивање, печатање – фолијација списка, пагинација књига – сигнирање, – аналитичка обрада предмета у <i>Јанусу</i> 	129 предмета; 3 књига
15.	Еснаф лимарски <ul style="list-style-type: none"> – сређивање, печатање – фолијација списка, пагинација књига – сигнирање, – аналитичка обрада предмета у <i>Јанусу</i> 	43 предмета; 2 књиге
16.	Еснаф књиговетзачки <ul style="list-style-type: none"> – сређивање, печатање – фолијација списка, пагинација књига – сигнирање, – аналитичка обрада предмета у <i>Јанусу</i> 	17 предмета; 5 књига

17.	Стаклорезачки еснаф – сређивање, печатање – фолијација списа, пагинација књига – сигнирање, – аналитичка обрада предмета у <i>Јанусу</i>	69 предмета; 4 књиге
18.	Еснаф казанцијско-пушкарски – сређивање, печатање – фолијација списа, пагинација књига – сигнирање, – аналитичка обрада предмета у <i>Јанусу</i>	10 предмета; 1 књига
19.	Еснаф сапунцијски – сређивање, печатање – фолијација списа, пагинација књига – сигнирање, – аналитичка обрада предмета у <i>Јанусу</i>	30 предмета; 3 књиге
20.	Еснаф абаџијски – сређивање, печатање – фолијација списа, пагинација књига – сигнирање, – аналитичка обрада предмета у <i>Јанусу</i>	7 књига
21.	Еснаф ћурчијски – сређивање, печатање – фолијација списа, пагинација књига – сигнирање, – аналитичка обрада предмета у <i>Јанусу</i>	6 књига
22.	Еснаф качарски – сређивање, печатање – фолијација списа, пагинација књига – сигнирање, – аналитичка обрада предмета у <i>Јанусу</i>	79 предмета; 4 књиге
23.	Легат Мирољуба Тодоровића – аналитичка обрада грађе	Обрада новопримљене грађе легата
24.	Београдска општина – ревизија грађе Персоналног одсека	101 кутија
ОБРАДА АРХИВСКЕ ГРАЂЕ СА ДИГИТАЛИЗАЦИЈОМ		
Р. Бр	Опис послова	Количина
1.	Фонд 1045 - Кројачко-терзијско-јорганџијски и памуклијски еснаф – скенирање – израда плана дигитализације предмета	15 књига
2	Збирка фотографија / Раднички покрет – обрада	220 фотографија

	<ul style="list-style-type: none"> - скенирање - израда оперативне копије 	
3.	Befehlshaber der Sicherheitspolizei und des Sicherheitsdienst, скраћено BdS – Заповедник Полиције безбедности и Службе безбедности <ul style="list-style-type: none"> - ишчитавање картона - анотација у одговарајућа поља 	10.000 картона

ТЕХНИЧКА ЗАШТИТА АРХИВСКЕ ГРАЂЕ

Р. Бр	Опис послова	Количина
1.	Рестаурација и конзервација грађе <ul style="list-style-type: none"> - Еснафи - Деловодни протокол - Збирка Штампане ствари Живка Јовановића - Лични фонд Михајла С. Петровића - Техничка документација 	15 есн.писма (64 лист.) 427 листова 162 листа 122 листа 233 планова
2.	Деловодни повез оштећених књига библиотечког фонда	35 књига
3.	Повез старих и оштећених књига, матичне књиге	29 књига
4.	Тврд повез књига	50 књига
5.	Спирални повез	96 комада
6.	Израда кошуљица	9.800 комада
7.	Повез техничке документације	12 елабората
8.	Дигитално ретуширање изузетно оштећених фотографија за потребе израде припреме за штампу фотомонографије Михајло С. Петровић	180 фотографија
9.	Набавка материјала за потребе техничке службе	
10.	Контактирање (посредовање) са купцима и добављачима архивских кутија, пријем и издавање истих	
11.	Пријем и издавање робе из магацина техничке службе	
12.	Израда медијских садржаја –обрада слика и израда кратких филмова за друштвене мреже и <i>YouTube</i> канал итд.	
13.	Скенирање по потреби	

ДРУГО		
Р. Бр	Опис послова	Количина
1.	Архивска грађа фотокопирана на захтев странака.	53.686 копија
2.	Архивска грађа скенирана на захтев странака.	1.000 докумената
3.	У 2025. редовно је рађено и са истраживачима на читачима микрофилма, пружана стручна помоћ при прикупљању извода из матичних књига као и израде родослова. За ове потребе обрађено је 40 захтева.	37 МФ ролна

СЕКТОР ЗА ПРАВНЕ И ФИНАНСИЈСКО-РАЧУНОВОДСТВЕНЕ ПОСЛОВЕ

Послови и радни задаци у Сектору одвијају се директно кроз послове праћења правних прописа, послове администрације и спровођење поступка јавних набавки којима директно руководи помоћник директора.

Сектор организује рад Управног и Надзорног одбора, припрема и формулише седнични материјал, и извештава Оснивача, односно Секретаријат за културу, о њиховом раду. Током 2025. године одржано је седам (7) седница Управног одбора, и две (2) Надзорног одбора Историјског архива Београда.

На седницама Управног одбора, између осталог, расправљало се о:

- Изменама Финансијског плана прихода и расхода ИАБ-а за 2025. годину. Током године усвојене су три (3) измене Финансијског плана прихода и расхода ИАБ и два (2) ребаланса.
- Изменама Плана набавки ИАБ-а за 2025. годину (било их је пет)
- Текућим проблемима из рада Архива

Посебна активност исказана је приликом израде и спровођења Финансијског Плана прихода и расхода, као и с тим у вези донетог Плана набавки ИАБ-а.

У 2025. години спроведено је укупно 56 набавки, од којих је већина била набавки на које се Закон не примењује (тзв. изузете набавке), а спроведен је и један отворени поступак којом приликом је набављен нови плотер који ће олакшати пословање наше Копирнице у непосредном раду са странкама, као и две (2) набавке преко Службе за централизоване јавне набавке и контролу набавки.

Поштујући позитивне прописе и потребе Историјског архива Београда као корисника, Сектор ће и убудуће наставити са спровођењем свих потребних јавних набавки.

ГРУПА ЗА РАЧУНОВОДСТВЕНЕ ПОСЛОВЕ

Група за рачуноводствене послове води евиденцију о извршиоцима који су запослени у Архиву, а која се односи на њихову присутност на послу, плаћена – неплаћена одсуства, годишње одморе, боловања и др, и сваког 01-ог и 15-ог у месецу доставља извештај.

10. ОЦЕНА РАДА И ПОСЕБНЕ НАПОМЕНЕ ДИРЕКТОРА:

Историјски архив Београда је модерна архивска установа значајна за очување историје Београда и његове околине, која у свом раду примењује високе стандарде чувања и заштите архивске грађе а истовремено омогућује и њено несметано коришћење за потребе свих грађана.

Претходна, 2025. година била је тешка због изузетно рестриктивног буџета за финансирање Програмске делатности, што је запослене ставило пред велике изазове у напорима да се неки програми ипак реализују захваљујући скромним сопственим средствима. Предвиђена Програмска делатност обухватала је само: надоградњу Дигиталног репозиторијума Архива Београда; одржавање, администрацију корисника, кориговање садржаја, допуну и надоградњу web сајта Архива; одржавање базе података; компјутерске услуге везане за миграције података, повезивање система, пријем електронске документације, имплементацију сервиса и послове везане за Дигитални маркетинг. Сматрам да ће се из приложеног Извештаја о раду, напори запослених на реализацији Програма јасно видети.

Негујући добру сарадњу са архивским институцијама у Србији, уприличено је гостовање изложбе: „Музика у Краљевини Југославији“, која је отворена 28. децембра 2024. године у Историјском архиву „Верослава Вељашевић“ у Смедеревској Паланци и која је трајала до марта 2025. године.

Историјски архив Београда је учествовао у припреми и реализацији манифестације „Београдско лето“. Овај културни догађај обухватао је разна уметничка дешавања почевши од концерата, позоришних представа, преко филмских пројекција на отвореном, намењено свим узрастима и интересовањима.

Обележено је 80. година од оснивања Историјског архива Београда. У недостатку одговарајућих финансијских средстава да би се овај велики јубилеј значајније обележио, архивисти су се фокусирали на друштвене мреже (FB, TW, Flickr, Youtube), и званичну интернет страницу Архива. На њима су у другој половини године објављивани текстови и постови, као и значаја документа, фотографије и друга архивска грађа, која је говорила о почецима рада архива али и о овом великом јубилеју. Такође је приређено и омогућено бесплатно преузимање електронске публикације аутора Бојана Коцева, „Архив као чувар старих заната“.

Иако то није било предвиђено Планом и Програмом рада уа 2025. годину, Архив је објавио публикацију „Оловком против заборава“. Њен аутор Лука Младеновић, је 1958. године предао албум са фоторепродукцијама и цртежима старог Београда, од којих је за потребе илустровања ове публикације одабрано око 70. Нешто касније, 1987. године Младеновић је предао и рукопис своје интригантне аутобиографије, која је објављена на 200 страна. Значај ове публикације, поред самог приређивачког рада на биографији аутора, јесте и успешна сарадња са колегама из иностранства - са историчарем, проф. др. Клаус Бухенаом са универзитета у Регенсбургу, као и Архивом у Херфорду и Аролсен архиву, у Немачкој. Захваљујући доброј личној сарадњи која је успостављена са колегама, архиву је уступљена архивска грађа која није доступна широј јавности, и која је

значајно допринела бољем тумачењу и осветљавању живота ра Луке Младеновића.

И ове године ИАБ је био неизоставна станица за студенте Групе за турски језик, књижевност и културу Филолошког факултета у Београду који су имали могућност да проучавају, преводе и тумаче документа на османском језику која се чувају у Архиву.

У перманентном настојању да се укључи у образовни систем Републике Србије и позиционира као стратешко место едукације млађих нараштаја, улога ИАБ препозната и од стране београдских наставника основних, средњих школа и гимназија. Током 2025. године са успехом је реализован један број индивидуалних програма, радионице и едукација прилагођених узрастима корисника. По први пут тим архивиста, стручњака различитих профила, осмислио је и спровео тематске интерактивне радионице настале на основу сачуване архивске грађе. Као крајњи резултат једне од тих радионица са ученицима XIV и III београдске гимназије настали су подкаст и кратки филмови који се могу наћи на Јутуб каналу. Индивидуални програми су реализовани и са ученицима 8 одељења првог разреда Правно-пословне школе „Димитрије Давидовић“ из Земуна, ученицима другог разреда Средње туристичке школе у Београду, ученици првог разреда Девете гимназије „Михаило Петровић Алас“, ученицима трећег разреда Основне школе „Јован Дучић“ и полазницима Регионалног центра за таленте Београд 2.

Рад са странкама и даље је један од приоритета рада Архива. Читаоницу је користило 22 страна и 288 домаћа истраживача, који су остварили 1.588 истраживачких посета. Служба за рад са странкама и Читаоница Архива по разним основама током 2025. године обрадиле су око 8.401 захтева грађана, за чије потребе је Одељење за дигитализацију, микрофилмовање и техничку заштиту архивске грађе урадило 53.686 фотокопија и око 1.500 скенова архивске грађе.

Као и ранијих година архивисти ИАБ своје радове су излагали на домаћим и иностраним конференцијама, радионицама, обукама и скуповима: „10th ICARUS Croatia Days“, у Опатији, Хрватска; DTI - Digitise. Transform. Inspire у Бечу, Аустрија; „Саветовање архивских радина Босне и Херцеговине“ у Бихаћу, Босан и Херцеговина; „IX Међународно архивистичко саветовање „Шабац 2025“; „XVIII суботички архивски дани“, обука у организацији Академије за националну безбедност: Иновације у јавном сектору и дигитална трансформација и ChatGPT за јавну управу Републике Србије, семинару о обавезама извршитеља као стваралаца и ималаца архивске грађе и документарног материјала у складу са Законом о архивској грађи и архивској делатности, итд.

Архивски стручњаци учествовали су у раду међународних архивских организација као и у раду Архивског савета, Комисије за доделу стручних звања, редакције *Архивског гласника* и другим стручним телима.

Историјски архив Београда добитник је Споменице „Таковски грм“, коју додељује Фондација Краљевске куће Обреновић.

И ове године посебно указујемо на проблем који је настао услед практичне примене Закона о архивској грађи и архивској делатности („Сл. гласник РС”, бр. 6/2020). Наиме, примена овог Закона довела је до тога да се изузетно велики број привредних субјеката обрати Архиву Београда по више основа али најчешће ради издавања сагласности на листу категорија архивске грађе и документарног

материјала који настаје њиховом радом, у складу са чланом. 14 овог Закона. Напомињем да Историјски архив Београда, од целокупне архивске мреже Републике Србије, остварује сарадњу са највећим бројем правних субјеката на пољу заштите архивске грађе ван архива. До примене Закона Архив је пратио и вршио надзор над 3.380 стваралаца и ималаца са укупно четворо (4) запослена архивиста у Служби за заштиту архивске грађе ван архива. У периоду од краја априла 2021. до краја 2023. Архив је примио укупно 30.768 захтева правних субјеката са територије Града Београда везаних за канцеларијско и архивско пословање (регистрација ствараоца и имаоца, издавање сагласности на Листу категорија, пријем архивске књиге, уништавање безвредног документарног материјала и сл.) те је тренутно регистровано 27.763 правних субјеката - што је повећање обима посла од 8 пута, са истим бројем запослених. Од укупног броја регистрованих 90% чини привреда тј друштва са ограниченом одговорношћу. Пристигли захтеви до 31.12.2021. године се због своје бројности још увек решавају, а пристижу свакодневно и нови захтеви. Историјски архив Београда и даље не поседује ни људске ни материјалне ресурсе (адекватан простор за пријем захтева и трајно архивирање завршених предмета, односно чување досијеа свих регистрованих стваралаца и ималаца, покривене трошкове административног материјала, покривање поштанских трошкова за уручивање издатих сагласности итд.) за стриктну примену поменутих одредби овог Закона и за реализацију овако обимног задатак који је пред нама, и да је у постојећој ситуацији и даље редовно функционисање наше установе апсолутно доведено у питање. У децембру 2023. ЕУправа је контактирала архиве у Србији ради упознавања са радом нових софтвера еПисарница и еАрхив који ће, по најави, бити примењени у раду свих архива у Србији са до сада још увек непознатим почетком имплементације. На тај начин овај обимни посао ће се, по најави, у највећој мери дигитализовати тј акта достављати у електронској форми иако се сам обим посла, у складу са тренутном законском регулативом, свакако неће смањити.

У току је завршна фаза израде Главног пројекта доградње – изградње новог и реконструкције постојећег објекта Историјског архива Београда којим би се решио вишегодишњи проблем мањка смештајних капацитета за архивску грађу.

Поред овога, посебно истичем бригу о кадру и запосленима, тако да је и ове године организован бесплатан систематски преглед запослених и традиционални једнодневни излет. Архивисти су, између осталог, посетили Архив Српске академије наука и уметности у Сремским Карловцима.

Као што последњих година истичемо и даље је присутан проблем добијања сагласности за пријем у радни однос, што се посебно рефлектује на пријем стручног кадра (у јуну месецу поднет је захтев за пријем два извршиоца са високом стручном спремом, али до данас није дошло до реализације).

На основу претходно изнетог, сматрам да је Историјски архив Београда, без обзира на драстично смањење буџета за Програмску делатност, све своје активности обавио у складу са законским обавезама и задацима који су увелико превазишли Програма рада за 2025. годину.

Мр Драган Гачић,
директор Историјског архива Београда

11. ОЦЕНА УПРАВНОГ ОДБОРА О РАДУ ИСТОРИЈСКОГ АРХИВА БЕОГРАДА

Управни одбор (УО) Историјског архива Београда током 2025. године деловао је у складу са својим овлашћењима и позитивним законским и подзаконским прописима.

Седнице и консултације УО одржаване су у редовним условима, а повремено и електронским путем, тако да је УО у потпуности био у току и давао свој допринос разрешавању појединих текућих проблема који су повремено оптерећивали рад Архива, процењујући да није било инцидента који би озбиљније или трајно нарушили интегритет установе и њен на закону заснован рад и активност.

Као перманентни проблем и даље се препознаје питање броја стално запослених којих сада има само 43. УО сматра да је повећање броја запослених (напомињемо да је 2008. године било 52 стално запослена и 4 лица на одређено време), поготово запошљавање стручног кадра, суштинско за функционисање једне архивске установе овог типа.

Такође, други важан проблем на који указујемо већ дуже време је недостатак смештајних капацитета за све већи обим архивске грађе. Констатујемо да је по том питању остварен контакт са надлежним градским секретаријатима и службама, као и да се очекује реализација планова у смислу подржаног пројекта доградње нове зграде у скорој будућности.

УО компетентно и одговорно потврђује, подржава, прихвата и одобрава *Извештај о раду за 2025. годину*, који су сачинили Управа и стручне службе Архива.

Датум подношења извештаја
26.01.2026. године

Председник УО ИАБ-а

Проф. др Александар Животић